

(Ova stranica je ostavljena prazna)

TRIGONOMETRIJSKI REDOVI

§ 1. Trigonometrijski polinomi

4358. Primenom Ojlerovih formula $\cos x = \frac{e^{ix} + e^{-ix}}{2}$ i $\sin x = \frac{e^{ix} - e^{-ix}}{2}$

dokazati da se funkcije $\sin^n x$ i $\cos^n x$ mogu predstaviti u obliku trigonometrijskih polinoma n -tog reda.

4359. Dokazati relacije

$$\int_0^{2\pi} \sin^n x \cos mx \, dx = \int_0^{2\pi} \sin^n x \sin mx \, dx = \int_0^{2\pi} \cos^n x \cos mx \, dx = \\ = \int_0^{2\pi} \cos^n x \sin mx \, dx = 0, \text{ ako je } m > n \text{ (} m \text{ i } n \text{ su celi brojevi)}.$$

4360. Pokazati da se svaki trigonometrijski polinom n -tog reda, koji sadrži samo članove sa kosinusima, može predstaviti u obliku $P(\cos \varphi)$, pri čemu je $P(x)$ polinom n -tog stepena po x .

4361. Pomoću Ojlerovih formula (vidi zadatak 4358) dokazati relaciju

$$\cos \varphi + \cos 2\varphi + \dots + \cos n\varphi = \frac{\sin \frac{n\varphi}{2} \cos \frac{(n+1)\varphi}{2}}{\sin \frac{\varphi}{2}}.$$

4362. Dokazati relacije:

$$1) \cos \varphi + \cos 3\varphi + \dots + \cos (2n-1)\varphi = \frac{\sin 2n\varphi}{2 \sin \varphi}; \\ 2) \sin \varphi + \sin 2\varphi + \dots + \sin n\varphi = \frac{\sin \frac{n}{2}\varphi \sin \frac{n+1}{2}\varphi}{\sin \frac{\varphi}{2}}.$$

4363. Naći nule trigonometrijskih polinoma

$$\sin \varphi + \sin 2\varphi + \dots + \sin n\varphi$$

$$\cos \varphi + \cos 2\varphi + \dots + \cos n\varphi$$

u intervalu $[0, 2\pi]$.

4364. Pokazati da trigonometrijski polinom

$$\sin \varphi + \frac{\sin 2\varphi}{2} + \dots + \frac{\sin n\varphi}{n}$$

u intervalu $[0, \pi]$ ima maksimume u tačkama $\frac{\pi}{n+1}, 3\frac{\pi}{n+1}, \dots, (2q-1)\frac{\pi}{n+1}$

i minimume u tačkama $\frac{2\pi}{n}, 2\cdot\frac{2\pi}{n}, \dots, (q-1)\frac{2\pi}{n}$, pri čemu je $q = \frac{n}{2}$

ako je n paran, i $q = \frac{n+1}{2}$ ako je n neparan broj.

4365*. Dokazati da trigonometrijski polinom bez slobodnog člana

$$\Phi_n(\varphi) = a_1 \cos \varphi + b_1 \sin \varphi + \dots + a_n \cos n\varphi + b_n \sin n\varphi$$

koji nije identički jednak nuli, ne može zadržati isti znak za sve vrednosti.

§ 2. Furije-ovi redovi

4366. Uveriti se da je funkcija $y = \begin{cases} x^3 \sin \frac{1}{x} & \text{za } x \neq 0 \\ 0 & \text{za } x = 0, \end{cases}$ kao god i njen

prvi izvod, u intervalu $[-\pi, \pi]$ neprekidna, ali ne zadovoljava uslove Dirihle-ova stava. Može li se ona razviti u Furije-ov red u intervalu $[-\pi, \pi]$?

Rešiti zadatke 4367--4371 pretpostavljajući da je $f(x)$ neprekidna funkcija.

4367. Funkcija $f(x)$ zadovoljava uslov $f(x+\pi) = -f(x)$. Dokazati da su svi njeni parni Furije-ovi koeficijenti jednaki nuli ($a_0 = a_2 = b_2 = a_4 = b_4 = \dots = 0$).

4368. Funkcija $f(x)$ zadovoljava uslov $f(x+\pi) = f(x)$. Dokazati da su svi njeni neparni Furije-ovi koeficijenti jednaki nuli.

4369. Funkcija $f(x)$ zadovoljava uslove: $f(-x) = -f(x)$ i $f(x+\pi) = -f(x)$. Dokazati da je $b_1 = b_2 = b_3 = \dots = 0$ i $a_0 = a_2 = a_4 = \dots = 0$.

4370. Funkcija $f(x)$ zadovoljava uslove

$$f(-x) = -f(x) \quad \text{i} \quad f(x+\pi) = -f(x).$$

Dokazati da je $a_0 = a_1 = a_2 = \dots = 0$ i $b_2 = b_4 = b_6 = \dots = 0$.

4371. Funkcija $f(x)$ zadovoljava uslove:

a) $f(-x) = f(x)$ i $f(x+\pi) = f(x)$;

b) $f(-x) = -f(x)$ i $f(x+\pi) = f(x)$.

Koji će od Furije-ovih koeficijenata biti jednaki nuli?

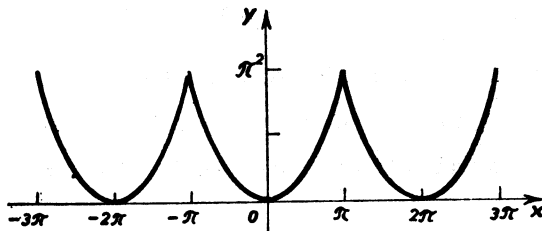
4372. Razviti u Furije-ov red funkciju $f(x) = \begin{cases} -1 & \text{za } -\pi < x < 0, \\ 1 & \text{za } 0 < x < \pi. \end{cases}$

4373. Razviti u sinusni red funkciju $y = \frac{\pi}{4} - \frac{x}{2}$ u intervalu $(0, \pi)$.

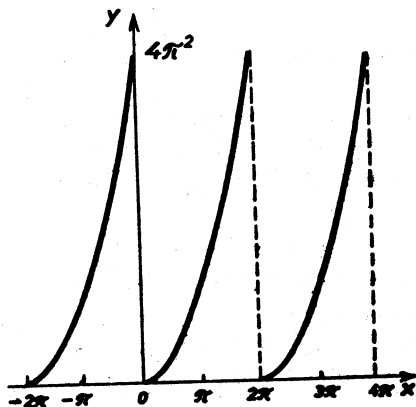
4374. Koristeći rezultate zadataka 4372 i 4373 razviti u Furije-ov red funkcije $y = x$ i $y = \frac{\pi - x}{2}$. Odrediti intervale u kojima će važiti dobijeni rezultati.

4375. Razviti funkciju $y = \frac{\pi}{4} - \frac{x}{2}$ u intervalu $(0, \pi)$ u kosinusni red.

4376. Razviti funkciju $y = x^2$ u Furije-ov red: 1) u intervalu $(-\pi, \pi)$, 2) u intervalu $(0, 2\pi)$ (Sl. 72 i 73).

Sl. 72

Sl. 73

Pomoću dobijenih rezultata naci zbrove numeričkih redova:

$$S_1 = 1 + \frac{1}{2^2} + \frac{1}{3^2} + \dots + \frac{1}{n^2} + \dots,$$

$$S_2 = 1 - \frac{1}{2^2} + \frac{1}{3^2} - \dots + (-1)^{n-1} \frac{1}{n^2} + \dots,$$

$$S_3 = 1 + \frac{1}{3^2} + \frac{1}{5^2} + \dots + \frac{1}{(2n-1)^2} + \dots$$

U zadacima 4377—4390 razviti u Furije-ov red date funkcije u datim intervalima.

4377. Funkciju $y=x^2$ u intervalu $(0, \pi)$ u sinusni red.

4378. Funkciju x^3 u intervalu $(-\pi, \pi)$.

4379. Funkciju $f(x) = \begin{cases} 1 & \text{za } -\pi < x < 0, \\ 3 & \text{za } 0 < x < \pi. \end{cases}$

4380. Funkciju $f(x) = \begin{cases} 1 & \text{za } 0 < x < h \\ 0 & \text{za } h < x < \pi \end{cases}$ u kosinusni red $(0 < h < \pi)$.

4381. Neprekidnu funkciju $f(x) = \begin{cases} 1 & \text{za } x=0, \\ 0 & \text{za } 2h < x < \pi, \end{cases}$ i linearnu u intervalu $(0, 2h)$, — u kosinusni red. $(0 < h < \frac{\pi}{2})$.

4382. Funkciju $|x|$ u intervalu $(-l, l)$.

4383. Funkciju $e^x - 1$ u intervalu $(0, 2\pi)$.

4384. Funkciju e^x u intervalu $(-l, l)$.

4385. Funkciju $\cos ax$ u intervalu $(-\pi, \pi)$ (a je neceo broj).

4386. Funkciju $\sin ax$ u intervalu $(-\pi, \pi)$ (a je neceo broj).

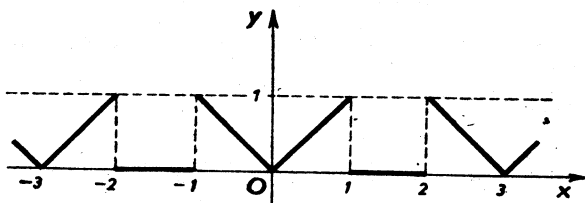
4387. Funkciju $\sin ax$ (a je ceo broj) u intervalu $(0, \pi)$ u kosinusni red.

4388. Funkciju $\cos ax$ (a je ceo broj) u intervalu $(0, \pi)$ u sinusni red.

4389. Funkciju $\operatorname{sh} ax$ u intervalu $(-\pi, \pi)$.

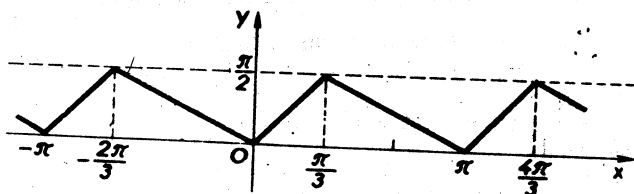
4390. Funkciju $\operatorname{ch} x$ u intervalu $(0, \pi)$ u kosinusni red i u sinusni red.

4391. Razviti u Furije-ov red funkciju definisanu grafikom na sl. 74.

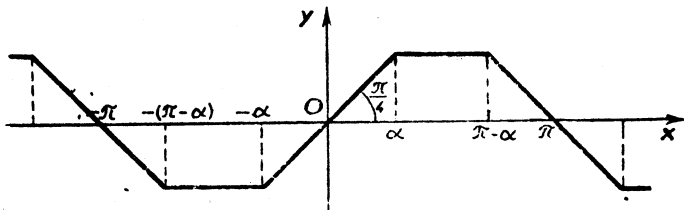
Sl. 74

4392*. Razviti u Furije-ov red funkciju definisanu grafički na sl. 75.

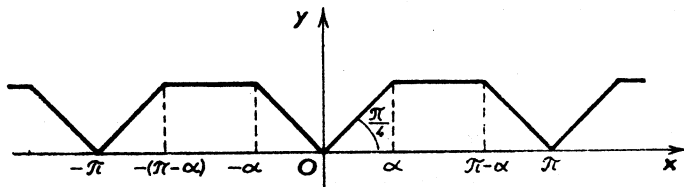

Sl. 75

4393*. Razviti u Furije-ov red funkcije čiji su grafici prikazani na sl. 76 i 77.

Sl. 76

Sl. 77

4394. Razviti funkciju $x(\pi-x)$ u sinusni red u intervalu $(0, \pi)$, i koristeći dobiti rezultat naći zbir reda

$$1 - \frac{1}{3^3} + \frac{1}{5^3} - \frac{1}{7^3} + \dots + \frac{(-1)^{n-1}}{(2n-1)^3} + \dots$$

4395. Data je funkcija $\varphi(x) = (\pi^2 - x^2)^2$.

a) Uveriti se da ova funkcija zadovoljava jednakosti:

$$\varphi(-\pi) = \varphi(\pi), \quad \varphi'(-\pi) = \varphi'(\pi) \quad \text{i} \quad \varphi''(-\pi) = \varphi''(\pi)$$

$$[\text{ali } \varphi'''(-\pi) \neq \varphi'''(\pi)].$$

b) Koristeći dobitne jednakosti razviti funkciju $\varphi(x)$ u Furije-ov red u intervalu $(-\pi, \pi)$.

c) Izračunati zbir reda

$$1 - \frac{1}{2^4} + \frac{1}{3^4} - \frac{1}{4^4} + \dots + \frac{(-1)^{n-1}}{n^4} + \dots$$

§ 3. Krilovljev metod. Harmonijska analiza

U zadacima 4396—4399 poboljšati konvergenciju datih trigonometrijskih redova povišavajući red veličine (brzinu teženja nuli) njihovih koeficijenata do onog stepena k (od $\frac{1}{n}$) koji je naveden u zagradi.

$$4396^* \cdot \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n^2}{n^3+1} \sin nx \quad (k=4).$$

$$4397^* \cdot \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n-1} \frac{n+1}{n^2+1} \sin nx \quad (k=2).$$

$$4398^*. \sum_{n=0}^{\infty} \frac{n^2 + 1}{n^4 + 1} \cos nx \quad (k=4).$$

$$4399^*. \sum_{n=2}^{\infty} \frac{n \sin \frac{n\pi}{2}}{n^2 - 1} \cos nx \quad (k=5).$$

4400. Funkcije $f_i(x)$ ($i=1, 2, 3$) definisane su u intervalu $[0, 2\pi]$ sledećom tablicom:

x	0	$\frac{\pi}{6}$	$\frac{\pi}{3}$	$\frac{\pi}{2}$	$\frac{2\pi}{3}$	$\frac{5\pi}{6}$	π	$\frac{7\pi}{6}$	$\frac{4\pi}{3}$	$\frac{3\pi}{2}$	$\frac{5\pi}{3}$	$\frac{11\pi}{6}$
$f_1(x)$	27	32	35	30	26	20	18	22	26	30	32	36
$f_2(x)$	0,43	0,87	0,64	0,57	0,28	0	-0,30	-0,64	-0,25	0,04	0,42	0,84
$f_3(x)$	2,3	3,2	2,1	1,6	-0,4	-0,2	-0,4	0,3	0,7	0,9	1,2	1,6

Naći približni analitički izraz za ove funkcije u obliku trigonometrijskog polinoma drugog reda.

(Ova stranica je ostavljena prazna)

REZULTATI

$$4358. \sin^{2k} x = \frac{C_{2k}^k}{2^{2k}} + \frac{(-1)^k}{2^{2k-1}} [\cos 2kx - C_{2k}^1 \cos (2k-2)x + C_{2k}^2 \cos (2k-4)x - \dots + (-1)^{k-1} C_{2k}^{k-1} \cos 2x];$$

$$\sin^{2k+1} x = \frac{(-1)^k}{2^{2k}} [\sin (2k+1)x - C_{2k+1}^1 \sin (2k-1)x + C_{2k+1}^2 \sin (2k-3)x - \dots + (-1)^k C_{2k+1}^k \sin x];$$

$$\cos^{2k} x = \frac{C_{2k}^k}{2^{2k}} + \frac{1}{2^{2k-1}} [\cos 2kx + C_{2k}^1 \cos (2k-2)x + C_{2k}^2 \cos (2k-4)x + \dots + C_{2k}^{k-1} \cos 2x];$$

$$\cos^{2k+1} x = \frac{1}{2^{2k}} [\cos (2k+1)x + C_{2k+1}^1 \cos (2k-1)x + C_{2k+1}^2 \cos (2k-3)x + \dots + C_{2k+1}^k \cos x].$$

$$4360. \cos nx = \cos^n x - C_n^2 x \sin^2 x + C_n^4 \cos^{n-4} x \sin^4 x \dots$$

Pošto $\sin x$ ulazi u red samo u vidu stepena sa parnim izlozicima, to se $\cos nx$ može izraziti racionalno pomoću $\cos x$.

$$4363. 1) \varphi = v \frac{2\pi}{n} \text{ i } \varphi = v \frac{2\pi}{n+1}, \text{ pri čemu je } v=0, 1, 2, \dots, n;$$

$$2) \varphi = v \frac{2\pi}{n}, \text{ pri čemu je } v=1, 2, \dots, n-1 \text{ ako je } n \text{ neparan, a } v=1, 2, \dots, n \text{ ako}$$

je n paran broj, i $\varphi = (2v-1) \frac{\pi}{n+1}$, pri čemu je $v=1, 2, \dots, n+1$.

$$4365^*. \text{ Imati u vidu da je } \int_0^{2\pi} \Phi_n(\varphi) d\varphi = 0.$$

4366. Da.

$$4371. a) b_1 - a_2 - b_3 - \dots = 0 \text{ i } a_1 - a_3 - a_5 - \dots = 0;$$

$$b) a_0 - a_1 - a_2 - \dots = 0 \text{ i } b_1 - b_3 - b_5 - \dots = 0.$$

$$4372. \frac{\pi}{4} \sum_{n=0}^{\infty} \frac{\sin(2n+1)x}{2n+1} \quad 4373. \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin 2nx}{2n}.$$

$$4374. x = 2 \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n-1} \frac{\sin nx}{n} (-\pi, \pi); \quad \frac{\pi-x}{2} = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin nx}{n} (0, 2\pi).$$

$$4375. \frac{2}{\pi} \sum_{n=0}^{\infty} \frac{\cos(2n+1)x}{2n+1}.$$

$$4376. 1) \frac{\pi^2}{3} + 4 \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{\cos nx}{n^2}; \quad 2) \frac{4\pi^2}{3} + 4 \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\cos nx}{n^2} - 4\pi \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin nx}{n};$$

$$S_1 = \frac{\pi^2}{6}, \quad S_2 = \frac{\pi^2}{12}, \quad S_3 = \frac{\pi^2}{8}.$$

$$4377. \frac{2}{\pi} \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n+1} \left[\frac{\pi^2}{n} + \frac{2}{n^2} [(-1)^n - 1] \right] \sin nx.$$

$$4378. \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \left(\frac{12}{n^2} - \frac{2\pi^2}{n} \right) \sin nx.$$

$$4379. 2 + \frac{4}{\pi} \sum_{n=0}^{\infty} \frac{\sin(2n+1)x}{2n+1} \quad 4380. \frac{2h}{\pi} \left[\frac{1}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin nh}{nh} \cos nx \right].$$

$$4381. \frac{2h}{\pi} \left[\frac{1}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \left(\frac{\sin nh}{nh} \right)^2 \cos nx \right].$$

$$4382. \frac{l}{2} - \frac{4l}{\pi^2} \sum_{n=0}^{\infty} \frac{\cos \left[\frac{(2n+1)\pi x}{l} \right]}{(2n+1)^2}.$$

$$4383. \frac{e^{2\pi} - 1}{\pi} \left[\frac{1}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \left(\frac{\cos nx}{1+n^2} - \frac{n \sin x}{1+n^2} \right) \right] - 1.$$

$$4384. \frac{e^l - e^{-l}}{2l} + l(l - e^{-l}) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n \cos \frac{n\pi x}{l}}{l^2 + n^2 \pi^2} + \pi(e^l - e^{-l}) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n-1} n \sin \frac{n\pi x}{l}}{l^2 + n^2 \pi^2} -$$

$$- \operatorname{sh} l \left[\frac{1}{l} + 2 \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{l \operatorname{sos} \frac{n\pi x}{l} - \pi n \sin \frac{n\pi x}{l}}{l^2 + n^2 \pi^2} \right].$$

$$4385. \frac{2 \sin \pi a}{\pi} \left(\frac{1}{2a} + \frac{a \cos x}{1-a^2} - \frac{a \cos 2x}{2^2-a^2} + \dots \right).$$

$$4386. \frac{2 \sin \pi a}{\pi} \left(\frac{\sin x}{1-a^2} - \frac{2 \sin 2x}{2^2-a^2} + \frac{3 \sin 3x}{3^2-a^2} - \dots \right).$$

$$4387. \sin ax = \begin{cases} \frac{4a}{\pi} \left[\frac{\cos x}{a^2-1} + \frac{\cos 3x}{a^2-3^2} + \frac{\cos 5x}{a^2-5^2} + \dots \right] & \text{ako je } a \text{ paran broj.} \\ \frac{4a}{\pi} \left[\frac{1}{2a^2} + \frac{\cos 2x}{a^2-2^2} + \frac{\cos 4x}{a^2-4^2} + \dots \right] & \text{ako je } a \text{ neparan broj.} \end{cases}$$

$$4388. \cos ax = \begin{cases} -\frac{4}{\pi} \left[\frac{\sin x}{a^2-1^2} + \frac{3 \sin 3x}{a^2-3^2} + \frac{5 \sin 5x}{a^2-5^2} + \dots \right] & \text{ako je } a \text{ paran broj.} \\ -\frac{4}{\pi} \left[\frac{2 \sin 2x}{a^2-2^2} + \frac{4 \sin 4x}{a^2-4^2} + \frac{6 \sin 6x}{a^2-6^2} + \dots \right] & \text{ako je } a \text{ neparan broj.} \end{cases}$$

$$4389. \frac{2 \operatorname{sh} a \pi}{\pi} \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n-1} \frac{n}{a^2 + n^2} \sin nx.$$

$$4390. \frac{\operatorname{sh} \pi}{\pi} \left[1 + 2 \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{\cos nx}{1+n^2} \right]; \frac{2}{\pi} \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1 - (-1)^n \operatorname{ch} \pi}{1+n^2} n \sin nx.$$

$$4391. f(x) = \frac{1}{3} + \frac{2}{\pi} \sum_{n=1}^{\infty} \left[\frac{\sin \frac{2\pi n}{3}}{n} - \frac{3 \left(1 - \cos \frac{2\pi n}{3} \right)}{2\pi n^2} \right] \cos \frac{2\pi nx}{3} -$$

$$- \frac{1}{3} + \frac{\sqrt{3}}{\pi} \left(\frac{\cos \frac{2\pi x}{3}}{1} - \frac{\cos \frac{4\pi x}{3}}{2} + \frac{\cos \frac{8\pi x}{3}}{4} - \dots \right) -$$

$$- \frac{9}{2\pi^2} \left(\frac{\cos \frac{2\pi x}{3}}{1^2} + \frac{\cos \frac{4\pi x}{3}}{2^2} + \frac{\cos \frac{8\pi x}{3}}{4^2} + \dots \right).$$

$$4392^*. f(x) = \frac{\pi}{6} + \frac{3}{2\pi} \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin \frac{n\pi}{3}}{n^2} \left(\cos \frac{n\pi}{3} \sin 2nx - \sin \frac{n\pi}{3} \cos 2nx \right) -$$

$$- \frac{\pi}{6} + \frac{3\sqrt{3}}{8\pi} \left(\frac{\sin 2x}{1^2} - \frac{\sin 4x}{2^2} + \frac{\sin 8x}{4^2} - \frac{\sin 10x}{5^2} + \dots \right) -$$

$$- \frac{9}{8\pi} \left(\frac{\cos 2x}{1^2} + \frac{\cos 4x}{2^2} + \frac{\cos 8x}{4^2} + \frac{\cos 10x}{5^2} + \dots \right).$$

$$4393^*. 1) f(x) = \frac{4}{\pi} \left(\frac{\sin \alpha \cdot \sin x}{1^2} + \frac{\sin 3\alpha \cdot \sin 3x}{3^2} + \dots \right)$$

$$2) f(x) = \frac{\alpha(\pi - \alpha)}{\pi} - \frac{1}{\pi} \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1 - \cos 2n\alpha}{n^2} \cos 2nx =$$

$$= \frac{\alpha(\pi - \alpha)}{\pi} - \frac{2}{\pi} \left(\frac{\sin^2 \alpha \cdot \cos 2x}{1^2} + \frac{\sin^2 2\alpha \cdot \cos 4x}{2^2} + \dots \right).$$

Iskoristiti rezultat zadatka 4371.

$$4394. \frac{8}{\pi} \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin(2n-1)x}{(2n-1)^2}; \frac{\pi^3}{32}.$$

$$4395. \frac{8}{15} \pi^4 - 48 \sum_{n=2}^{\infty} (-1)^n \frac{\cos nx}{n^4}; \text{ c) } \frac{7}{720} \pi^4.$$

$$4396^*. \frac{\pi - x}{2} - \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin nx}{n(n^2 + 1)} \quad (\text{Vidi zadatak 4374}).$$

$$4397^*. \frac{x}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n-1} \frac{n-1}{n(n^2 + 1)} \sin nx \quad (\text{Vidi zadatak 4374}).$$

$$4398^*. \frac{(\pi - x)^2}{4} - \frac{\pi^2}{12} + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n^2 - 1}{n^2(n^2 + 1)} \cos nx.$$

Diferencirati red i iskoristiti rešenje zadatka 4374 i obrazac $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2} = \frac{\pi^2}{6}$ (Vidi zadatak 4376).

$$4399. \frac{\pi^3}{32} + \frac{\pi}{4} - \frac{\pi x^2}{8} - 2 \cos x + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin n \frac{\pi}{2}}{n^3(n^2 - 1)} \cos nx \left(-\frac{\pi}{2} < x < \frac{\pi}{2} \right);$$

Iskoristiti red $\frac{\pi}{4} - \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin \frac{\pi n}{2}}{n} \cos nx$ (Vidi zadatak 4380 za $h = \frac{\pi}{2}$) i obrazac $\sum \frac{(-1)^{n-1}}{n^3} = \frac{\pi^3}{32}$ (Vidi zadatak 4394)

$$4400. f_1(x) \approx 27,8 + 6,5 \cos x - 0,1 \sin x - 3,2 \cos 2x + 0,1 \sin 2x;$$

$$f_2(x) \approx 0,24 + 0,55 \cos x + 0,25 \sin x - 0,08 \cos 2x - 0,13 \sin 2x;$$

$$f_3(x) \approx 0,12 + 1,32 \cos x + 0,28 \sin x - 0,07 \cos 2x + 0,46 \sin 2x.$$